

המוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

עבודה בגובה שאלות ותשובות

ת-202

2017

מרכז מידע

רחוב מזא"ה 22, ת.ד. 1122

03-5266455

info@osh.org.il

הקדמה

מטרת מסמך זה היא לספק לארגונים ולעובדים עצמאים מידע על ההיבטים השונים הקשורים לעבודה בגובה. תוכן המסמך מתבסס על השאלות האופייניות שהופנו ע"י ציבור העובדים למרכז המידע של המוסד לבטיחות ולגיהות. התשובות המובאות במסמך אמנם מבוססות על השימוש בלשון התקנות, אך בשום פנים ואופן אינן באות במקום המקור: "תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה) התשס"ז-2007".

מכאן, שמדובר בחומר עזר האמור לשמש כאפיק מידע נוסף, התורם להבנה של הסוגיות שמעניינות את העובדים ואת מנהליהם בתהליך יישום התקנות הנ"ל.

תוכן העניינים

4	1. תקנות "עבודה בגובה"
5	2. הדרכה
10	3. עבודה על גגות
12	4. עבודה על סולמות
14	5. עבודה על פיגומים
15	6. עבודה בגובה באמצעות מתקן הרמה
16	7. שונות
17	8. נספחים

תקנות "עבודה בגובה"

1

שאלה: מהן תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007?

"תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה) התשס"ז-2007" הותקנו עקב הצורך במענה לבעיית מספר הנפגעים הגבוה בסוג עבודות זה. העבודה בגובה היא התחום שבו מספר הנפגעים הוא הגבוה ביותר בתאונות העבודה. התקנות מסדירות היקף גדול של פעילות הקשורה בעבודה בגובה.

תקנות העבודה בגובה אינן מיועדות להחליף כל קובץ תקנות אחר (ישן), אלא להרחיב ולפרט את הקיים. יש להתייחס לתקנות העבודה בגובה כאל תקנות שעומדות בזכות עצמן ומחייבות את יישומן כלשונן.

בתאריך 1.5.2007 פורסמה ברשומות גרסה סופית של תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007. המחוקק הקציב לגופים אשר התקנות חלות עליהם פרק זמן של 18 חודשי התארגנות ליישומן (לכל היותר). בתאריך 1.11.2008 הן נכנסו לתוקף. בתקנות הנ"ל ניתן לעיין (או להורידן) באתר: http://osh.org.il/uploadfiles/takanot_gova_6583.pdf

שאלה: באילו נושאים עוסקות התקנות?

להלן התכנים שקיבלו את ביטויים ב"תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה) התשס"ז-2007":

פרק א': פרשנות הגדרות	1
פרק ב': אחריות ותחולה	2-3
פרק ג': עבודה בגובה	4-13
פרק ד': עבודות ייחודיות בגובה	14-17
פרק ה': עבודה בגובה על סולמות	18-28
פרק ו': ביצוע עבודת גלישה	29-36
פרק ז': טיפוס על תרנים	37-44
פרק ח': הכשרה ואישור מוסד להכשרה	
סימן א' - מוסד להכשרה ומתן תעודות הכשרה	45-46
סימן ב' - הכשרה	47-52
סימן ג' - ניהול הרישום והמרשם	53-54
פרק ט': ביטול אישור מוסד להכשרה ותעודות הכשרה	56-57
פרק י': הוראות שונות	58-62
תוספת	

שאלה: איך התקנות מגדירות מהי "עבודה בגובה"?

תקנה 1 ב"תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה) התשס"ז-2007 מגדירה את המונח כדלהלן:

"עבודה בגובה" - כל עבודה, לרבות גישה למקום עבודה, שבשלה עלול עובד ליפול לעומק העולה על 2 מטרים, ולרבות עבודה כאמור,

- (1) המתבצעת מעל משטח עבודה בלא גידור או מעקה תקני;
- (2) המצריכה הטיית גוף האדם ביותר מ-45 מעלות מעבר לגדר או למעקה של משטח העבודה או מדרכת המעבר, לפי העניין;
- (3) המתבצעת מתוך בימה מתרוממת ניידת, סל להרמת אדם או פיגום ממוכן;

הדרכה

2

שאלה: מה מטרת התקנות?

תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007, קובעות את הדרישות להפחתת הסיכונים בעת ביצוע עבודות בגובה, בין השאר: דרישה לשימוש ואמצעים בטיחותיים המותאמים לביצוע מגוון של עבודות בגובה. הדבר החשוב ביותר שהתקנות מחייבות הוא הדרכה של העובדים בגובה באמצעות מדריכים שהוכשרו לכך, וזאת, בהתאם לאופי הפעילות המתבצעת על ידם. נושאי הדרכה ואימון קיבלו את ביטויים בתקנה 6, כדלהלן:

6. הדרכה ואימון

- (א) מדריך עבודה בגובה ידריך עובד רק בתחומי העבודה בגובה שהוא מוסמך להדריך בהם.
- (ב) מדריך עבודה בגובה יחתום על אישור, כאמור בתקנה 5(2) אם מילא העובד אחר דרישות ההדרכה, לפי תכנית המתאימה לתחום העבודה בגובה.
- (ג) האישור יהיה לתחום ההדרכה שהוכשר לו העובד והוא יינתן לתקופה שלא תעלה על שנתיים.
- (ד) המבצע יחזיק אישור תקף לכל עובד, החתום בידי מדריך מוסמך ויצורף לפנקס; בעבודות בנייה יימצא עותק אישור כאמור גם בידי מנהל העבודה כמשמעותו בתקנות עבודות בנייה.
- (ה) על אף האמור בתקנה 5 יכול שלצורכי הדרכה, אימון, או בחינה יעבוד אדם בגובה בלא אישור על השתתפות בהדרכה, אם הוא פועל בהשגחתו הישירה והמתמדת של מדריך עבודה בגובה.

שאלה: האם התקנות מגדירות תחומי עבודה בגובה שעליהם חלה חובת ההדרכה?

תוספת (2) לתקנה 5 מציינת באופן מפורט את תחומי העבודה בגובה שעליהם חלה **חובת ההדרכה**. כלומר, לגבי כל עובד המבצע עבודה בגובה בתחומים המפורטים בתוספת השנייה, המבצע יחזיק אישור תקף, החתום ביד מדריך מוסמך, ויצורף לפנקס; בעבודות בנייה יימצא עותק אישור כאמור גם בידי מנהל העבודה, כמשמעותו בתקנות עבודות בנייה. להלן התחומים המוזכרים בתוספת (2) לתקנה 5:

1. על סולמות
2. מתוך סלים להרמת אדם
3. מתוך בימות הרמה מתרוממות ופיגומים ממוכנים
4. בתוך מקום מוקף
5. מעל לפיגומים
6. מעל גגות
7. מעל מבנה קונסטרוקציה
8. בטיפול בעצים וגיזומם
9. בהקמת בימות והתקנת מערכות תאורה והגברה;

שאלה: האם כל עובד יכול להיות מועסק בעבודה בגובה או שמא זה מותנה בתנאי כלשהו?

תקנה 5 מגדירה את התנאים שקיומם יאפשר למבצע להעסיק עובד בעבודה בגובה.

5. תנאים להעסקת עובד בגובה

מבצע לא יעסיק עובד בעבודה בגובה לכל מטרה שהיא, אלא בהתקיים התנאים שלהלן:

- (1) העובד בגיר;
- (2) העובד הודרך, כאמור בתקנה 6 על ידי מדריך עבודה בגובה, והוא בעל אישור תקף המעיד על ההדרכה לפי הטופס שבתוספת;
- (3) העובד אינו במצב העלול לסכן אותו או את העובדים עמו, לרבות כתוצאה מהשפעת סמים, או משקאות משכרים, או מחמת ליקוי גופני או נפשי, ואם הוא במצב כאמור, המבצע לא ידע ולא יכול היה לדעת על כך.

שאלה: האם קיימת חובת המעסיק להדריך עובד בגובה בכל התחומים של עבודה בגובה באופן גורף?

העובד יודרך אך ורק בתחום העבודה בגובה שבו יועסק. במידה שעבודה תכלול מספר תחומי עבודה בגובה, יהיה צורך בהדרכה עבור כל תחום באופן ספציפי.
עם סיום ההדרכה, יינתן למודרך אישור בהתאם (ראה נספח מס' 2).

שאלה: האם האישור לעבודה בגובה הוא גורף או בתחום מוגדר?

התקנה 6 (הדרכה ואימון) מנחה לעניין הזה כדלהלן:

6 (ג) האישור יהיה לתחום ההדרכה שהוכשר לו העובד, והוא יינתן לתקופה שלא תעלה על שנתיים.

שאלה: איך מחדשים את האישור לעבודה בגובה?

"עפ"י דרישת תקנה 5 ל"תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007" ניתן להעסיק עובד בגובה לאחר שנתמלאו התנאים כדלהלן:

5. תנאים להעסקת עובד בגובה

מבצע לא יעסיק עובד בעבודה בגובה לכל מטרה שהיא, אלא בהתקיים התנאים שלהלן:

.....

(2) העובד הודרך, כאמור בתקנה 6 על ידי מדריך עבודה בגובה, והוא בעל אישור תקף המעיד על ההדרכה לפי הטופס שבתוספת;

התקנות אינן מפרטות מה דין העובד שתוקף הסמכתו (אישור לעבודה בגובה) פג.

עם זאת, ברור שכדי שיוכל להמשיך לעבוד בגובה, יהיה עליו לחדשו.

לשם כך, יהיה עליו לעבור קורס הדרכת רענון.

היה והרענון (חידוש האישור) יתבצע בסמוך לתאריך פקיעת תוקף האישור הקיים, הרי שעפ"י הנחיות מפקח העבודה הראשי

לשעבר מר יורם אלעזרי היקף ההדרכה יהיה **מקוצר**:

50% ממשך ההדרכה לפי התכנית הרגילה.

רענון הידע של העובד לאחר פקיעת התוקף של האישור הקיים יחייב ביצוע הדרכה

בהיקף **מלא**.

ניתן לעיין במסמך **"תכנית רענון להדרכת עובדים לעבודה בגובה"** בפרק: נספחים.

שאלה: האם קיימת הגבלת גיל להסמכת עובד לעבודה בגובה?

תקנה 5(1) מגדירה את הגיל המינימלי להסמכת העובד בגובה כ"**עובד בגיר**".

תקנה 24 (ב): **סייגים לשימוש בסולמות** מורידה את גיל ההסמכה לעבודה בקטיף על סולם שגובהו עד 3 מ' לגיל 16.

24. (ב) תקנה 5(1) לא תחול על עבודת קטיף בחקלאות על סולם שגובהו עד 3 מטרים, אם העובד צעיר כהגדרתו בחוק עבודת נוער, התשי"ג-1953

לא אותר בתקנות אזכור של גיל מרבי כמגבלה להסמכת עובד לעבודה בגובה.

שאלה: האם עובד בגובה חייב בבדיקות רפואיות?

התקנות אינן מזכירות במישור את המונח "**בדיקות רפואיות**" לעובד בגובה, אך

בתקנה 5 (3) "**תנאים להעסקת עובד בגובה**" קיים ציון של "**ליקוי גופני או נפשי**" כמגבלה להעסקת עובד לביצוע עבודה בגובה.

(3) העובד אינו במצב העלול לסכן אותו או את העובדים עמו, לרבות כתוצאה מהשפעת סמים, או משקאות משכרים, או מחמת **ליקוי גופני או נפשי**, ואם הוא במצב כאמור, המבצע לא ידע ולא יכול היה לדעת על כך.

הדרך לוודא שהעובד אינו סובל מ"**ליקוי גופני או נפשי**" היא בדיקה רפואית.

לפי "תקנות מס מקביל (שירותי בריאות בעבודה), התשל"ג-1973" ניתן לבצע בדיקות רפואיות לצורך קביעת כשירותו של העובד לתפקיד המוצע לו:

שירותי בריאות בעבודה יכללו -

(1) בדיקה רפואית של מועמד לפי בקשת מעביד, או בהתאם לדרישות כל דין לצורך קביעת כשירותו של המועמד לתפקיד המוצע לו;

(2) בדיקה רפואית של עובד לפי בקשת מעביד בעניינים בעלי משמעות בריאותית הקשורים בהעסקתו של העובד בשירותו של המעביד, או על פי כל דין או לפי הוראותיו של רופא של קופת חולים או מפקח עבודה שהוא רופא; חולקת קופת חולים על הוראות מפקח כאמור, רשאית היא לערור על כך בפני מפקח רפואי ארצי של משרד העבודה;

מעבר לכך, קיים נוהל בעניין מתן אישור למוסדות לקיים קורסים ולהכשרת בעלי תפקידים בתחום הבטיחות בעבודה בגובה. בנספח 5(א) לסעיף 5.6.3 של הנוהל מצורפת הצהרה כדלהלן:

"הצהרת מבקש ההכשרה כבעל תפקיד לביצוע עבודה בגובה על היעדר מגבלות במצב הבריאותי"

טופס זה ימולא:

1. למדריכי עבודה בגובה טרם הכשרתם הראשונה וטרם ביצוע השתלמות רענון.
2. לגולשי בניין, מטפסי תרנים ומנהלים מקצועיים לצורך קיום השתלמות רענון בלבד (הבדיקה הרפואית הראשונית חייבת להיעשות על ידי רופא תעסוקתי במסגרת בדיקת קבלה לעבודה/בדיקת כושר עבודה). (נספח מס' 1).

שאלה: מי מורשה לבצע את ההדרכות ומה משך זמן ההדרכה לכל תחום של עבודה בגובה?

ההדרכות ניתנות באמצעות המוסדות המוסמכים ע"י אגף הפיקוח על העבודה במשרד התמ"ת, בהתאם לדרישות "תכנית לימוד להדרכות עובדים בגובה" של אגף הפיקוח על העבודה מתאריך 15.03.2009. ההדרכה בנויה לקבוצה של 10 משתתפים, לכל היותר, למדריך.

תחום עבודה בגובה	שעות לימוד	תרגול מעשי
מבוא כללי	90 דקות	
על סולמות	80 דקות עיוני והסבר בשטח	+10 דקות תרגול מעשי לחניך לא כולל סולמות קבועים
מתוך סלים להרמת אדם	2 שעות לימוד עיוני והסבר בשטח	+15 דקות תרגול מעשי לכל חניך
מתוך בימות הרמה מתרוממות ופיגומים ממוקמים	2 שעות לימוד	+20 דקות תרגול מעשי לכל חניך
עבודה בגובה שהיא עבודה מתוך מקום מוקף	1 שעה הסבר בשטח	+10 דקות תרגול מעשי לכל חניך
עבודה מעל פיגומים	1 שעה הסבר בשטח	2 שעות לימוד עיוני
עבודה מעל גגות	3.25 שעות	
עבודה מעל מבנה קונסטרוקציה	2.75 שעות	

שאלה: האם כל גוף העוסק בהדרכות נחשב ל"מוסד ההכשרה" לעניין העבודה בגובה?

ביצוע ההדרכות והנפקת האישורים למודרכים מורשים לעשות אך ורק גופים ותאגידים המאושרים ע"י מפקח עבודה ראשי כ"מוסד ההכשרה". התייחסות המחוקק לעניין מעוגנת בדרישות תקנה 45 - אישור מוסד להכשרה, כדלהלן:

- (א) לא יאשר מפקח העבודה הראשי מוסד להכשרה אלא אם כן נתקיימו בו כל אלה:
- (1) הוא תאגיד או גוף הפועל במסגרת תאגיד, שהוא או מנהליו בעלי ניסיון ויכולת מקצועית, מוכרת בהדרכה והכשרה בתחומי עבודה בגובה או בתחומים דומים;
  - (2) לרשותו מתקני אימון, כיתות לימוד וציוד הנוגע להכשרת הלומדים בכל הכשרה או השתלמות שהוא מקיים, לרבות ספרייה מקצועית;
  - (3) מלמד בו צוות הוראה, הכולל מרצים ומדריכים בעלי הכשרה וידע המתאימים לתחומים הנלמדים ובעלי ניסיון מוכח בהדרכה בתחומים אלה, וכן בוחנים בעלי הכשרה, ידע וניסיון מעשי מתאים;
  - (4) הוא מקיים את דיני הבטיחות בעבודה הנוגעים לתחום פעולתו בהדרכה ובהכשרה;
  - (5) הוא בעל יכולת לבצע את תכנית ההכשרה בתחום העבודה בגובה המבוקש, ואת כל הדרישות למתן תעודת הכשרה לפי העניין, כאמור בסימן ב';
  - (6) בעיסוקיו או תפקידיו האחרים אין ולא עלול להיווצר ניגוד עניינים עם תפקידו כנותן הכשרה לעובדים בגובה;
  - (7) הוא פרסם בציבור את גובה התשלום בעד הכשרה ומבחנים, לרבות מבחנים חוזרים.
- (ב) אישור מפקח העבודה הראשי יינתן לתקופה של שנתיים; מפקח העבודה הראשי רשאי לתת אישור לתקופה קצרה יותר.

שאלה: האם כל אחד יכול לעבור הכשרה כמדריך מוסמך לעבודה בגובה?

המבקשים לקבל הכשרה כמדריך מוסמך לעבודה בגובה חייבים להתאים לדרישות מוקדמות של תקנה 48 כדלהלן:

48. דרישות מקדמיות להשתתפות בהכשרה

48. (א) מוסד להכשרה לא ייתן הכשרה למפורטים להלן אלא אם כן הגישו בקשה להשתתף בהכשרה, ובהתקיים התנאים כמפורט לצדם:
- (2) מדריך עבודה בגובה הוא אחד מאלה:
    - (א) בעל אישור כשירות כהגדרתו בתקנות ממונים על הבטיחות, והעוסק כממונה על בטיחות במשך שנתיים לפחות;
    - (ב) מינוי למנהל עבודה אושר כנדרש בתקנות עבודות בנייה;
    - (ג) בעל ניסיון מוכח של שנתיים לפחות בשימוש בציוד בטיחות ועבודה בגובה;
  - 3(ב) לא אושרה בקשתו של מבקש לקבל הכשרה למדריך, גולש, מטפס תרנים או מנהל מקצועי, לפי העניין, על פי החלטת המוסד להכשרה, תישלח על כך הודעה למבקש, שייאמר בה כי הוא יכול לערוך על כך בפני מפקח העבודה הראשי בתוך 30 ימים מיום משלוח ההודעה.

המועמד לעבור הכשרה יצהיר על מצב בריאותו באמצעות הטופס שבנספח 1.

שאלה: איך יודעים שהמדריך לעבודה בגובה מאושר ע"י מפקח עבודה ראשי?

התקנות אינן מתירות לאדם לעסוק בגלישת בניין, בטיפוס תרנים, בהדרכת עובדים בגובה או בניהול מקצועי, לפי העניין, אלא אם כן הוא רשום במרשם כגולש בניין, מטפס תרנים, מדריך עבודה בגובה או מנהל מקצועי, לפי העניין. תקנה 54 מתקנות אלה דורשת כדלקמן:

- (א) במרשם יירשמו כל אלה:
- (1) מוסד להכשרת עובדים בגובה, שאישר מפקח העבודה הראשי;
  - (2) מדריך לעבודה בגובה, מנהל מקצועי לטיפוס תרנים או לגלישה, לפי העניין, מטפס תרנים או גולש בניין, שקיבל תעודת הכשרה ממוסד להכשרה.
  - (ב) המרשם ינוהל בידי מפקח העבודה הראשי והוא יהיה פתוח ונגיש לעיון הציבור.
  - (ג) מפקח העבודה הראשי יפרסם באתר האינטרנט של משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה (להלן - המשרד), את המוסדות להכשרה ואת בעלי תעודות ההכשרה התקפות.

את נושא רישום המדריך במרשם ניתן לבדוק במאגר בעלי תפקידים בתחום הבטיחות בעבודה באתר משרד הכלכלה.

שאלה: האם אישור לעבודה בגובה, שהוצא במפעל מסוים (אינו בידי העובד), מהווה היתר לעבודה בגובה גם במפעל אחר, במידה שהעובד יחליף את מקום העבודה?

תקנות 5 ו-6 בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007, מטילות את האחריות לביצוע ההדרכה לעבודה בגובה לעובדים במקום עבודה ספציפי על ה"מבצע". מעבר לכך, תקנה 6(ד) מחייבת אותו להחזיק אישור תקף לכל עובד. כלומר, האישור, על אף שהוא שמי (לעובד מוגדר), למעשה מהווה היתר ל"מבצע" להעסיק עובד פלוני ב"עבודה בגובה" במפעל שלו. במידה שהעובד מחליף מקום עבודה והאישור על ביצוע ההדרכה אינו בידי, הרי שעל פי דרישת תקנות 5 ו-6 הוא יתבקש על ידי ה"מבצע" החדש לעבור את תהליך האישור מחדש. ראה מצורף מתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007.

פרק א': פרשנות

"מבצע" - אחד מאלה לפי העניין:

- (1) קבלן לעבודות בגובה, לעבודות גלישה או טיפוס תרנים, המבצע עבודות אלה בעצמו או באמצעות עובדים מטעמו, לרבות באמצעות עובדי קבלן כוח אדם;
- (2) תופש המפעל כמשמעותו בפקודה, המבצע בעצמו או באמצעות עובדים מטעמו, לרבות באמצעות קבלני כוח אדם, עבודה בגובה, עבודת גלישה או טיפוס תרנים;
- (3) מבצע בנייה כהגדרתו בתקנות עבודות בנייה, אגב עבודת בנייה, בעת ביצוע עבודה בגובה, עבודת גלישה או טיפוס תרנים;

תקנה 5: תנאים להעסקת עובד בגובה

מבצע לא יעסיק עובד בעבודה בגובה לכל מטרה שהיא, אלא בהתקיים התנאים שלהלן:
 5(2) העובד הודרך, כאמור בתקנה 6 על ידי מדריך עבודה בגובה, והוא בעל אישור תקף המעיד על ההדרכה לפי הטופס שבתוספת;

תקנה 6: הדרכה ואימון

6(ד) המבצע יחזיק אישור תקף לכל עובד, החתום ביד מדריך מוסמך ויצורף לפנקס; בעבודות בנייה יימצא עותק אישור כאמור גם בידי מנהל העבודה, כמשמעותו בתקנות עבודות בנייה.

עבודה על גגות

3

שאלה: האם עלייה על גג לא מוגדר (גובה מעל 2 מטר) לשם בדיקתו נחשבת לעבודה בגובה?

תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007 אינן מפרטות מה מהות העבודה שלשמה עלה העובד על הגג (מעל 2 מטר גובה). הימצאות העובד על הגג לשם בדיקתו היא סוג של עבודה בגובה, הטומנת בחובה סיכוני החלקה ואף נפילה. כידוע, התקנות הותקנו לשם שמירה על בטיחותם ובריאותם של העובדים בגובה. מכאן, שחובה ליישמן כלשונן, כאשר הדרכת העובדים הכרחית ומהווה חלק מובנה של התקנות הנ"ל. עם זאת, יכול להיווצר מצב שבו בדיקת הגג אינה מצריכה התקרבות לשוליו הפתוחים ומתבצעת רק בשטחי הגג המצויים במרחק של יותר מ-2 מטרים מקצה הגג. עבור עבודות מסוג זה ניתן לפעול עפ"י תקנה 15, כדלהלן:

15. עבודה על גגות

נוסף על האמור בפרק ג', מבצע המבקש להעסיק עובד בעבודה בגובה על גגות, יודא כי -
(1) עבודה על גגות שבירים, תלולים ומשופעים תיעשה לפי הוראות תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה על גגות שבירים או תלולים), התשמ"ו-1986;
(2) עבודה או מעבר על גג גבוה אופקי ושטוח שאינו גג שביר, ואינו מוקף גדר או מעקה תקני בשוליו למניעת נפילה מגובה, בלא שימוש באמצעי מגן אחרים מפני נפילה מגובה, תיעשה רק בשטחי הגג המצויים במרחק של יותר מ-2 מטרים מן השוליים הפתוחים, ובלבד שקיימת גישה בטוחה אל שטחי הגג האמורים; הגבולות ברוחב 2 מטרים לאורך שולי הגג, שהגישה אליהם אסורה בלא שימוש באמצעי מיון לעבודה בגובה, יסומנו בידי המבצע לפני תחילת העבודה באמצעים מתאימים ובולטים לעין, שיישמרו במקומם, לרבות בשלטי אזהרה בעברית וערבית "אין מעבר - סכנת נפילה מגובה".

שאלה: האם העבודה על גג שטוח (גובה מעל 2 מטר) ומוגדר במעקה תקני נחשבת לעבודה בגובה?

"עבודה בגובה" - כל עבודה, לרבות גישה למקום עבודה, שבשלה עלול עובד ליפול לעומק העולה על 2 מטרים, ולרבות עבודה כאמור -
(1) המתבצעת מעל משטח עבודה בלא גידור או מעקה תקני;
(2) המצריכה הטיית גוף האדם ביותר מ-45 מעלות מעבר לגדר או למעקה של משטח העבודה או מדרכת המעבר, לפי העניין;
(3) המתבצעת מתוך בימה מתרוממת ניידת, סל להרמת אדם או פיגום ממוכן;
על פי ההגדרה המובאת לעיל, אדם העובד על גג שטוח ומוגדר לא ייחשב כעובד בגובה, אלא אם כן מתקיים לגביו סעיף (2) של ההגדרה.
קביעה לגבי היתכנות הטיית גוף האדם ביותר מ-45 מעלות בעת ביצוע העבודה, תיעשה על סמך סקר סיכונים באתר. במידה שתוצאות הסקר ידרגו את המשימה כ-"עבודה בגובה", אזי יחולו על העובד כל הדרישות של "תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007" ובין השאר:
א. ביצוע ההדרכה כמתבקש מהתקנות עם מתן האישור לעבודה בגובה על גגות.
ב. שימוש בצמ"א על פי התקנות הנ"ל.
ג. ביצוע הנחיית התקנות לגבי "אדם נוסף".

שאלה: האם כל סוגי העבודה בגובה מצריכים הימצאות "אדם נוסף"?

דרישה מפורשת להימצאות "אדם נוסף" בעת ביצוע עבודה בגובה קיימת בתקנות 12 ו-34 של תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007.
בתקנה 12 מודגש ש"אדם נוסף" צריך להיות **אדם בגיר**, אך אין כל דרישה להכשרתו לפי התקנות החדשות. עם זאת, חיוני ביותר ש"האדם הנוסף" יקבל הדרכה הקשורה לביצוע המשימה וידע בכל מצב נתון מה מהות תפקידו וזאת, כמובן, ביחס לסיכונים הפוטנציאליים של אתר מוגדר וסוג ספציפי של "עבודה בגובה".

תקנה 12: תנאים לביצוע עבודה בגובה

מבצע לא יעסיק עובד בעבודה בגובה אלא בהתקיים תנאים אלה:

- (3) בעת ביצוע עבודה בגובה באתר, יימצא תמיד במפלס הקרקע אדם בגיר מטעם המבצע, נוסף על העובד או על העובדים, המבצעים את העבודה בגובה, למעט בעת ביצוע עבודה באמצעות פיגום ממוכן;
- (4) האדם הנוסף, כאמור בפסקה (3), יקיים קשר עין עם העובדים בגובה, יסייע להם ככל הנדרש וימנע, ככל האפשר, התקלות אנשים באזור הסכנה;

תקנה 34: ביצוע עבודות גלישה

- (2) אזור סכנה שקיימת בו תנועת כלים ממונעים, עובדים ועוברי אורח, יסומן וישולט למניעת הימצאות אנשים בו; כמו כן, יימצא באזור זה תמיד אדם נוסף על גולשי הבניין, מטעם המבצע, שסייע לגולשים, יהיה בקשר עין עמם וימנע, ככל האפשר, הימצאות של אנשים בו;

4 עבודה על סולמות

שאלה: האם על פי התקנות החדשות מותר לבצע עבודות ממושכות על גבי סולמות?

התקנות אינן דנות בבחירת האמצעי לביצוע עבודה בגובה. עם זאת, יצוין, כי סולם נועד לשמש כאמצעי גישה ומעבר. שימוש בסולם כתחליף למשטח עבודה וביצוע עבודות, כאשר העובד ניצב עליו, נחשבים למסוכנים ומומלץ להימנע מהם. קיים מגוון סוגים של מתקני הרמה לביצוע עבודה בגובה כמו בימות הרמה ניידות, פיגומים ניידים וכו', בהם משטח עבודה מוגן מכל הצדדים בפני נפילת אדם.

שאלה: האם בעבודה על סולמות שגובהם בין 2 ועד 5.4 מטרים חובה להשתמש בציוד מגן אישי?

עבודה על סולם שגובהו מעל 2 ועד 4.5 מטרים בהחלט נכללת בקטגוריה של עבודה בגובה, כאשר תקנה 23 "שימוש בציוד להגנה מפני נפילה בעבודה על סולם" תקפה לגביה, ראה להלן:

23. מבצע יוודא כי לא יעבוד עובד בגובה על סולם אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא מאובטח ברמת בטיחות תקינה, מושלמת ומותאמת למידותיו;
- (2) הוא מאובטח במערכת לבלימת נפילה, המתאימה לאופי העבודה המבוצעת;
- (3) מערכת בלימת הנפילה מעוגנת לחלק יציב;
- (4) הוא חובש קובע מגן ונועל נעלי בטיחות בעלות סוליות מיוחדות נגד החלקה.

עם זאת, מתקני התקנות מצאו לנכון במקרים מסוימים (תקנה 24) לפטור עובד בגובה על סולם מקיום תקנה 23 (1) עד (3), אך מתנים זאת בקיום מספר תנאים, כדלהלן:

24. (א) ניתן לבצע את הפעולות המפורטות להלן גם בלא קיום תקנות 32 (1) עד (3) במקרים אלה:

- (1) .....
  - (2) טיפוס בסולם וביצוע עבודות שאינן ממושכות או מאומצות, או שאינן מחייבות את הטיית גוף האדם באופן שיגרום לו אובדן שיווי משקל, בסולם שגובהו עד 4.5 מטרים.
- (ב) .....

מאחר שלא מוגדר בתקנות מהי עבודה לא ממושכת או לא מאומצת על סולם והקושי במדידת הזווית המסוכנת של הטיית הגוף, הרי שהפוטנציאל לנפילה והיפגעות הוא גבוה. בשל כך, ועקב הזהירות המתבקשת למניעת נפילת העובד, מומלץ לשקול שימוש בציוד מגן אישי כנדרש בתקנה 23 בתקנות הנ"ל.

שאלה: האם לפי התקנות מותר לבצע עבודות חשמל מעל סולם?

התקנות אוסרות לבצע עבודות חשמל מעל סולם מתכת או מעל סולם מחומר מבודד המצויד בזקפיו בפסי חיזוק ממתכת או בכבלי פלדה. לעומת זאת, תקנה 26 (8) מנחה לגבי האפיון של סולם המתאים לשימוש חשמלאים לעבודה בגובה.

תקנה 26: הוראות כלליות לטיפול ולעבודה על סולמות

(8) עבודת חשמל, לרבות עבודה בקרבת קווי חשמל הנמצאים תחת מתח כאמור בתקנה 16, תבוצע רק מעל סולם שזקפיו עשויים בשלמותם מחומר מבודד ולא תבוצע עבודה כאמור מעל סולם מתכת או מעל סולם מחומר מבודד המצויד בזקפיו בפסי חיזוק ממתכת או מכבלי פלדה;

שאלה: האם מתעמלים על סולמות קיר (במוסד חינוכי) שגובהם מעל 2 מטרים מחויבים לקבל הדרכה לפי התקנות?

תקנה 3 מגדירה את התחומים שעליהם חלות התקנות, כדלהלן:

(א) תקנות אלה יחולו על -

(1) מפעל;

(2) עבודת גלישה או טיפוס על תרנים במקום שאינו מפעל;

(3) עבודה בגובה מטעם מפעל במקום שאינו מפעל.

התעמלות על סולמות במסגרת מוסד חינוכי אינה משתייכת לאחד התחומים האלה, אלא מהווה תחום המוגדר כפעילות ספורטיבית, המתבצעת לפי הנחיות משרד החינוך. קיים **"חוזר המנהל הכללי"**, הוראות קבע הבטחת הבטיחות במוסדות החינוך. פרק **"נוהלי שגרה, רשימות בקרה ומפרטים טכניים"** מנחה לגבי הדרישות הכלליות של משרד החינוך להתעמלות על מכשירים.

שאלה: האם התקנות מחייבות לקשור סולם נגד החלקה?

תקנה 25 מנחה לעניין האופן שבו יועמד הסולם. יש לשים לב כי התקנה מחייבת את העובד ואת המבצע כאחד לוודא שהעמדתו נעשתה לפי הדרישות כדלהלן:

25. (א) העובד והמבצע יודאו כי סולם נסמך או ניצב יועמד על בסיס איתן, באופן שווה על זקפיו באמצעות רפידות גומי, דורבנות מתכת או מעצור נאות אחר בבסיס הסולם, וכי יוסמך ויושען על סמך יציב, כך שלא תתאפשר תזוזה מקרית ממקומו בעת השימוש בו, הכול לפי העניין ולפי סוג המשטח ואופן העמדת הסולם.

שאלה: עבודה על סולם מעל 2 מטרים, עמידה על שלב מתחת ל-2 מטרים האם לפי התקנות העובד מחויב בהדרכה?

באופן עקרוני, שימוש בסולם באורך מעל 2 מטרים מאפשר לעובד לטפס לאורכו המקסימלי. לכן, התייחסות ל"עבודה בגובה" על סולמות היא לאורך הסולם.

כלומר, שימוש בסולם שאורכו מעל 2 מטרים, בלי כל קשר לגובה השלב שעליו עומד העובד, מצריך ביצוע הדרכה לעבודה בגובה. בהקשר הזה תשומת הלב המיוחדת תינתן לתקנה 22 - גובה הסולם.

(א) מבצע יודא כי לא יטפס עובד בסולם האורך מ-2 מטרים אלא עד למטר אחד מתחת לקצהו העליון.

(ב) תקנת משנה (א) לא תחול אם במקום הגובה ביותר שאליו יגיע העובד תוך שימוש בסולם נמצא מאחז יד מתאים בגובה של כמטר אחד מעל המקום שניצבות רגליו, לרבות אם נעשית העבודה על גבי סולם עמידה עם משענת יד בגובה של מטר אחד לערך מעל משטח הדריכה העליון.

שאלה: האם התקנות מחייבות ביצוע הדרכה לסולם המורכב מ-3 חלקים (סולם מתארך), כאשר העבודה מתבצעת בעמידה על השלבים הנמוכים (פחות מ-2 מטרים)?

עבודה מעל סולם שאורכו פחות מ-2 מטרים לא תיחשב כעבודה בגובה. עם זאת, במקרה הזה מדובר ב"סולם מתארך". ההתייחסות לעבודה מעל סולם מסוג זה תהיה כאילו היה פתוח לכל אורכו. במקרה זה, יש צורך בביצוע ההדרכה לפי דרישת התקנות.

"סולם מתארך" - סולם המורכב משניים או שלושה חלקים, בעל זקפים מקבילים, הניתנים לפתיחה או לסגירה לפי גובה העבודה הנדרש.

שאלה: האם הפעלת עגורן צריח היא "עבודה בגובה"?

הימצאות עגורנאי בתא עגורן סגור לשם הפעלת הכלי אינה תואמת את ההגדרה של **"עבודה בגובה"** בתקנות. אבל טיפוס מפעיל העגורן במעלה הסולם הקבוע אל התא בהחלט עונה על התחום הקרוי עבודה **"על סולמות"**, וזאת, על פי המוזכר בתוספת (2) לתקנה 5. כלומר, לצורך ה"גישה למקום העבודה" באמצעות הסולם המפעיל חייב לקבל הדרכה כנדרש בתקנות.

עבודה בגובה - כל עבודה, לרבות גישה למקום עבודה, שבשלה עלול עובד ליפול לעומק העולה על 2 מטרים.

עבודה על פיגומים

5

שאלה: האם עבודה מעל פיגום מגדל נייח/נייד (מעל 2 מטרים) היא עבודה בגובה ומצריכה הדרכה לפי דרישות של תקנות עבודה בגובה?

"עבודה בגובה" - כל עבודה, לרבות גישה למקום עבודה, שבשלה עלול עובד ליפול לעומק העולה על 2 מטרים, ולרבות עבודה כאמור - (1) המתבצעת מעל משטח עבודה בלא גידור או מעקה תקני; (2) המצריכה הטיית גוף האדם ביותר מ-54 מעלות מעבר לגדר או למעקה של משטח העבודה או מדרכת המעבר, לפי העניין; (3) המתבצעת מתוך בימה מתרוממת ניידת, סל להרמת אדם או פיגום ממוכן.

ע"פ הגדרת התקנות לעבודה בגובה המובאת לעיל, עבודה מעל פיגום מגדל נייח/נייד עם גידור או מעקה תקני לא תסווג כ"עבודה בגובה", אלא אם כן מתקיים לגביה סעיף קטן (2): העבודה מצריכה הטיית גוף האדם ביותר מ-45 מעלות מעבר לגדר או למעקה.

מכאן, שלאחר ביצוע סקר סיכונים יכולים להיווצר שני מצבים:

א. ביצוע עבודה ספציפית כרוך בהטיית גוף העובד מעבר לגדר או למעקה. במקרה זה מדובר בעבודה בגובה, המחייבת הדרכת העובד לפי דרישת התקנות (מעל לפיגומים נייחים).

ב. ביצוע עבודה אינו מצריך הטיית גוף העובד מעבר לגדר או למעקה. סוג זה של עבודה אינו עבודה בגובה, וכיוון שכך, דרישת התקנות לעניין ההדרכה לא יחולו עליו.

עם זאת, העבודה הנ"ל אינה מבטלת את הצורך בהדרכת העובד בהתאם לדרישות של תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט-1999, כדלהלן:

תקנה 10: איסורים

10. (א) לא יועסק עובד במקום עבודה, אלא אם כן ניתנה לו הדרכה כאמור בתקנות אלה וסופקו לו אמצעי המיגון הנדרשים.

תקנה 7: תמצית מידע בכתב

7. (א) מחזיק במקום עבודה ימסור לעובד במקום העבודה, לכל המאוחר ביום תחילת עבודתו, תמצית בכתב של מידע בדבר סיכונים בעבודה שבה הוא מועסק, או הקיימים במקום העבודה, או בכל מקום אחר שבו הוא עלול להיחשף להם עקב ביצוע תפקידו.

תקנה 3: הדרכת עובדים

3. (א) מחזיק במקום עבודה יקיים הדרכה בדבר מניעת סיכונים והגנה מפניהם (להלן - הדרכה), באמצעות בעל מקצוע מתאים ויוזא שכל עובד הבין את הסיכונים והוא בקיא דיו בנושאי ההדרכה, בהתאם לתפקידו ולסיכונים שלהם הוא חשוף; מחזיק במקום עבודה יחזור ויקיים הדרכה כאמור בהתאם לצורכי העובדים ולפחות אחת לשנה.

(ב) מחזיק במקום עבודה ינקוט אמצעים כדי לוודא שההדרכה שניתנה לעובדים הובנה על ידם כראוי וכי הם פועלים על פיה.

(ג) הדרכה למנהלי עבודה ולעובדי תחזוקה תינתן באמצעות המוסד לבטיחות ולגיהות או מוסד אדם אחר שאשר לכך מפקח עבודה ראשי.

עבודה בגובה באמצעות מתקן הרמה

6

הרמת אדם בסל הרמה באמצעות מלגזה: האם המלגזן צריך הדרכה לעבודה בגובה?

תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007 מהווה מערכת הנחיות ודרישות ל"עובדים בגובה" לפי הגדרת המונח בתקנות. להלן ההגדרה:

"עבודה בגובה" - כל עבודה, לרבות גישה למקום עבודה, שבשלה עלול עובד ליפול לעומק העולה על 2 מטרים. ביצוע העבודה מתוך סל הרמת אדם הוגדר בתקנות כ"**עבודה בגובה**". כלומר, העובד מתוך הסל חייב לקבל הדרכה, כנדרש בתקנות. באשר למלגזן, יצוין, כי המלגזן המבצע הרמת אדם בסל מחויב, בין היתר, לפעול ע"פ **תקנות הבטיחות בעבודה** (הרמת בני אדם במלגזות), התשמ"ג-1983.

ראה תקנה 15 - מפעיל מלגזה:

מפעיל מלגזה

15. (א) לא יופעל סל אלא בידי מפעיל מלגזה בעל ותק של שנה לפחות בהפעלת מלגזות.

(ב) מפעיל המלגזה יימצא במושב הנהג של המלגזה כל עת שאדם נמצא בסל.

(ג) מפעיל מלגזה ישמור על קשר-עין עם הנמצאים בסל כל עוד הם מצויים בו.

הימצאות הנהג במושב המלגזה כדרישת תקנה 15(ב) והקפדה על קיום תקנה 13 "**מיקום המלגזה**", מנטרלת אותו מהאפשרות ליפול לעומק העולה על 2 מטרים.

עם זאת, חיוני להדריך את המלגזן לעניין הסיכונים הפוטנציאליים הטמונים בהרמת אדם בסל במקום עבודה ספציפי, וזאת, כדרישת תקנה 3 **בתקנות ארגון הפיקוח על העבודה** (מסירת מידע והדרכת עובדים) התשנ"ט, 1999, ראה המצורף להלן:

3. (א) מחזיק במקום עבודה יקיים הדרכה בדבר מניעת סיכונים והגנה מפניהם (להלן - הדרכה), באמצעות בעל מקצוע מתאים, ויוודא שכל עובד הבין את הסיכונים והוא בקיא דיו בנושאי ההדרכה, בהתאם לתפקידו ולסיכונים שלהם הוא חשוף; מחזיק במקום עבודה יחזור ויקיים הדרכה כאמור בהתאם לצורכי העובדים ולפחות אחת לשנה.

(ב) מחזיק במקום עבודה ינקוט אמצעים כדי לוודא שההדרכה שניתנה לעובדים הובנה על ידם כראוי וכי הם פועלים על פיה.

(ג) הדרכה למנהלי עבודה ולעובדי תחזוקה תינתן באמצעות המוסד לבטיחות ולגיהות או מוסד או אדם אחר שאישר לכך מפקח עבודה ראשי.

שונות

7

שאלה: האם עבודה מעל למכליות המיועדות להובלה מוגדרת כעבודה בגובה?

התייחסות מפורטת לנושא קיימת במסמך: "עבודה בגובה מעל למכליות המיועדות להובלה" מתאריך 2.11.2008 מאת מר זאב דיבסק - ראש תחום בכיר בטיחות הציבור - מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית, משרד הכלכלה (משרד התמ"ת דאז). המסמך מצוין מהם סוגי הפעילות המצריכים שימוש בציוד מגן אישי נגד נפילה מגובה ואילו הדרכות יש לעבור. נוסף על כך, המסמך מנחה לגבי תצורת החלק העליון של המכלית, כדלהלן:

....
(ב) קיים משטח הליכה קבוע לאורך המיכלית, המותקן בצדה של המכלית ובסמוך לפתחי המילוי שלה והתקניו בו כל אלה:
(1) לאורך משטח ההליכה קיים סף רגל בגובה של 01 ס"מ לפחות, המותקן בציוד הנגדי של פתחי המילוי.
(2) לאורך משטח ההליכה הותקן לפחות מעקה מתרומם אחד המצויד באזן יד ובאזן תיכון בציוד הנגדי של פתחי המילוי, כאשר בקצהו המרוחק מסולם הטיפוס, יותקן מעקה לרוחב המיכלית שרוחבו כרוחב משטח ההליכה לפחות, ומקביל אליו, כדי למנוע את נפילת העובד לחלקה הקדמי או אחורי של המכלית.
את המסמך בשלמותו ראה בנספח מס' 4.

שאלה: האם מנוף יכול לשמש כבסיס לנקודת העיגון לחיבור אמצעי הקשירה של עובד במערכת צמ"א לעבודה בגובה על גגות?

הגדרת המונח "נקודת עיגון" בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007 היא:
"נקודת עיגון" - נקודה על מבנה, בניין, תורן וכל אתר עבודה שמתבצעת עליו עבודה בגובה, ושמחבר אליה אמצעי הקשירה של עובד במערכת צמ"א או אמצעי חיבור לרשת בטיחות, לפי העניין;
ניתן לראות מנוסח ההגדרה שמתקני התקנות דורשים ש"נקודת עיגון" תימצא על המבנה עצמו. המנוף אינו מהווה חלק אינטגרלי של המבנה, ולכן אינו יכול לשמש כבסיס לעגינת העובדים בגובה (למשל על הגג).
מעבר לכך, יובהר, כי "תקנות הבטיחות בעבודה" (עבודה בגובה), התשס"ז-2007 דורשות שבכל מפעל בעל מבנה קבוע, המחייב ביצוע עבודה בגובה המשולבת בתנועה לאורך מסלול שאינו משטח מגודר, יותקן קו עיגון קבוע (קו חיים), לרבות נקודות העיגון והתשתיות למערכות אלה.

תקנה 15: עבודה על גגות

נוסף על האמור בפרק ג', מבצע המבקש להעסיק עובד בעבודה בגובה על גגות יוודא כי -
(1) עבודה על גגות שבירים, תלולים ומשופעים תיעשה לפי הוראות תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה על גגות שבירים או תלולים), התשמ"ז-1986;
(2) עבודה או מעבר על גג גבוה אופקי ושטוח שאינו גג שבי, ואינו מוקף גדר או מעקה תקני בשוליו למניעת נפילה מגובה, בלא שימוש באמצעי מגן אחרים מפני נפילה מגובה, תיעשה רק בשטחי הגג המצויים במרחק של יותר מ-2 מטרים מן השוליים הפתוחים, ובלבד שקיימת גישה בטוחה אל שטחי הגג האמורים; הגבולות ברוחב 2 מטרים לאורך שולי הגג, שהגישה אליהם אסורה בלא שימוש באמצעי מיגון לעבודה בגובה, יסומנו בידי המבצע לפני תחילת העבודה באמצעים מתאימים ובולטים לעין, שיישמרו במקומם, לרבות בשלטי אזהרה בעברית וערבית "אין מעבר - סכנת נפילה מגובה!"

נספחים

8

מס' נוהל: מס' 019 מתאריך 13/8/07	משרד התעשייה המסחר והתעסוקה	
דף 1 מתוך 101	אגף הפיקוח על העבודה	
נוהל בעניין מתן אישור למוסדות לקיים קורסים ולהכשרת בעלי תפקידים בתחום הבטיחות בעבודה בגובה		

נספח 5א'

(לסעיף 5.6.3 של הנוהל)

**הצהרת מבקש ההכשרה כבעל תפקיד לביצוע עבודה בגובה
על העדר מגבלות במצבו הבריאותי***

תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז – 2007

אני _____ שם משפחה _____, _____ שם פרטי _____, הנושא תעודת זהות מס' _____

מצהיר בזה כי מיום הגשת בקשתי להכשרה או חידושה לאחרונה, או מיום הודעתי לאחרונה למוסד להכשרה על שינוי במצב בריאותי, לא נתגלו אצלי לפי מיטב ידיעתי, מגבלות במערכת העצבים, העצמות, הראייה או השמיעה ובמצב בריאותי הנוכחי הנני כשיר לביצוע המטלות המוגדרות לצורך הכשרתי בתחום עבודה בגובה.

ידוע לי כי במידה ולא אבצע את כלל המטלות במסגרת ההכשרה / רענון, לא אהיה זכאי לקבלת תעודת הכשרה בתחום המבוקש.

אני מודיע בזאת כי אמת הצהרתי

כתובת מלאה של המבקש _____
 תאריך לידה _____ טלפון _____ נייד _____ פקס' _____
 דוא"ל _____

_____ תאריך   _____ שם ומשפחה   _____ חתימה

* טופס זה ימולא:

1. למדריכי עבודה בגובה טרם הכשרתם הראשונית וטרם ביצוע השתלמות רענון.
2. לגולשי בנין, מטפסי תרנים ומנהלים מקצועיים לצורך קיום השתלמות רענון בלבד (הבדיקה הרפואית הראשונית, חייבת להיעשות ע"י רופא תעסוקתי במסגרת בדיקת קבלה לעבודה / בדיקת כושר עבודה).

תוספת

(תקנה 5(2))

אישור על הדרכת עובד לביצוע עבודה בגובה**(א) המבצע**

תופש המפעל/ מבצע הבניה/ בעל מכונת הרמה/ אחר (מחק את המיותר) _____
 שם ומשפחה _____ ת.ז. _____ שם המפעל _____
 כתובת _____ מיקוד _____ טלפון _____

(ב) פרטי מדריך העבודה בגובה

שם ומשפחה _____ ת.ז. _____
 ותק וניסיון בעבודה בגובה (בשנים) _____ תעודה מס' _____ בתוקף עד _____
 כתובת _____ טלפון _____

(ג) פרטי העובד שהודרך לביצוע עבודה בגובה

שם המשפחה _____ שם פרטי _____ שם האב _____
 מס' ת.ז. _____ שנת לידה _____ מקצוע _____
 כתובת _____

(ד) תוקף האישור

האישור בתוקף מיום _____ עד יום _____ (תוקף ההדרכה לא יעלה על שנתיים)

(ה) הצהרת המדריך

אני החתום מטה מצהיר בזה כי האדם שפרטיו מפורטים בסעיף (ג) לעיל, הודרך על ידי לשמש כאדם העובד בגובה בתחומים אלה: (1) על סולמות; (2) מתוך סלים להרמת אדם; (3) מתוך בימות הרמה מתרוממות ופיגומים ממוכנים; (4) בתוך מקום מוקף; (5) מעל לפיגומים נייחים; (6) מעל גגות; (7) מעל מבנה קונסטרוקציה; (8) בטיפול בעצים וגזומים; (9) בהקמת בימות והתקנת מערכות תאורה והגברה; (מחק את המיותר), וכי הוא עומד בכל הדרישות המפורטות בפרקים ב' ו ג' לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז – 2006. (להלן - התקנות).

_____	_____	_____
תאריך	שם המדריך	חתימה

(ו) הצהרת העובד בגובה

אני מצהיר בזה שכל הנתונים האישיים המפורטים בסעיף (ג) לעיל נכונים, וכי הודרכתי לבצע עבודה בגובה, על ידי מדריך העבודה בגובה _____ כנדרש בתקנה 5(2).

_____	_____	_____
תאריך	שם הממנה	חתימה

מדינת ישראל
משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה
אגף הפיקוח על העבודה

תאריך : י' תמוז תשס"ט
 02/07/2009 :
 מספר מסמך : 251194

לכבוד

מוסדות הכשרה לעבודה בגובה
 מדריכי עבודה בגובה
 כאן

שלום רב,

הנידון : תכניות רענון להדרכת עובדים לעבודה בגובה

סימוכין א. תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007
 ב. תוכניות לימודים להדרכת עובדות בגובה, מתאריך
 241139 : 15/03/2009, סימוכין :

1. כללי :

- א. התקנות שבסימוכין מטילות חובה על מבצע להעסיק עובד בעבודה בגובה, רק אם הוא הודרך על ידי מדריך עבודה בגובה הרשום במרשם והעובד בעל אישור תקף המעיד על ההדרכה לפי הטופס שבתוספת.
- ב. בנוסף קובעות התקנות כי ההדרכה לעובד תינתן לפי תכנית מתאימה לאחד או יותר מתחומי העבודה בגובה (כפי שהוגדרו בתקנות), בהם מועסק העובד.
- ג. עוד קובעות התקנות כי האישור יהיה לתקופה שלא תעלה על שנתיים.

2. מטרה :

מטרת מסמך זה לפרט את אופן ומשך תוכנית הרענון (לאחר שנתיים), תוך מתן דגשים לביצועה.

3. פירוט :

- א. רענון העובדים המבצעים עבודה בגובה יתבצע אך ורק על ידי מדריך לעבודה בגובה הרשום במרשם.
- ב. תכנית הרענון מבוססת באופן עקרוני על תכנית ההדרכה המעודכנת שהופצה במהלך חודש מרץ שנה זו (בסימוכין ב'), שפורסמה לידיעתכם ונמצאת באתר האינטרנט של המשרד בכתובת הרשומה מטה.
- ג. משך הדרכת הרענון יעמוד על לפחות מחצית הזמן (50%) שנקבע בתוכניות ההדרכה המלאות / מעודכנות כאמור לעיל.

מסמך מסי 251194

עמוד 1 מתוך 2 עמודים
 מחוז הנהלה מרכזית, כתובת : רח' בנק ישראל 5, ת"ד 3166, ירושלים 91036
 טלפון : 02-6662808/09/11 פקס : 02-6662972
 דוא"ל : pikuah.avoda.manage@moital.gov.il
 אתר אינטרנט : www.moital.gov.il/pikuah

נספח 3

מדינת ישראל
משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה
אגף הפיקוח על העבודה

- ד. חובה על מדריך העבודה בגובה בטרם יבצע את הדרכת הרענון לבדוק כדלקמן:
- 1) הוצגו בפני המדריך טופסי הדרכה של כל העובדים המיועדים לבצע את הדרכת הרענון.
  - 2) את תחומי ההדרכה אותם עבר כל אחד מהעובדים המודרכים, בטופס ההדרכה הראשוני.
- ה. ביצוע ההדרכה יבוצע אך ורק בתחומים אותם עבר העובד בהדרכה הראשונית.
- ו. במידה ויידרש המדריך על ידי המבצע להעביר תחום עבודה בגובה נוסף (שלא נלמד בעבר), חובתו להעביר את התכנית באותו תחום במלואה.
- ז. תכנית הרענון תועבר בכפוף להנחיות בדף ההוראות הכלליות הנלווה לתוכניות ההדרכה ובתיקונים המתחייבים (בסימוכין ב').
- ח. במידה ומצא המדריך כי העובדים אינם בקיאים /אינם מתורגלים באופן מניח את הדעת, רשאי המדריך לקבוע הדרכת רענון בהיקף גדול יותר.
- ט. למותר לציין כי בסיום הדרכת הרענון ימלא המדריך לעובד, אישור תקף המעיד על ההדרכה לפי הטופס שבתוספת, תוך ציון התחומים שהועברו ורישום **בראש הטופס "הדרכת רענון"**

לידיעתכם והמשך טיפולכם

ב כ ב ו ד ר ב

יורם אלעזרי
מפקח עבודה ראשי

העתקים

זאב דיבסק, מנהל תחום בטיחות
יאיר גולדשמיד, מפקח חקלאות ארצי,

**משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה
אגף הפיקוח על העבודה**

תאריך : ד' חשוון תשס"ט
02/11/2008 :
מספר מסמך : 225371

לכבוד
מפעאזי"ם
ס. מפעאזי"ם
כאן

שלום רב,

הנדון : עבודה בגובה מעל למיכליות המיועדות להובלה

1. כללי:

א. לצורך ביצוע מילוי ובדיקה מעל למיכליות המיועדות להובלת נוזלים, מוצקים או גזים, נדרש אדם לעלות לחלקה העליון של המיכלית שגובהה מגיע לכ-3.5 מטרים ומעלה.
ב. תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007 אשר נכנסו לתוקפן בתאריך 1/11/08 קובעות דרישות ותנאים לצורך ביצוע העבודה בגובה.

2. מטרה:

מטרת מסמך זה להבהיר את אופן העבודה מעל למיכליות, בכפוף לדרישות התקנות.

3. פירוט:

א. ניתן באופן עקרוני לחלק לשניים את סוגי הפעילויות בעבודה על גג המיכלית כדלקמן:

(1) עבודה המחייבת שימוש בציוד מגן אישי לעבודה בגובה הכולל רתמת בטיחות המחוברת למערכת בלימת או מניעת נפילה, לפי העניין, מחייבת הדרכה באמצעות מדריך עבודה בגובה הרשום במרשם משרדנו; עבודה שכזו תידרש במידה וגג המיכלית או הגישה לגג, לרבות הטיפוס באמצעות סולם, אינו מאפשר טיפוס או עבודה מוגנת מפני נפילה.

(2) עבודה שאינה מחייבת שימוש ברמת בטיחות המחוברת למערכת בלימת או מניעת נפילה, אך מחייבת הדרכה באמצעות מדריך עבודה בגובה לעניין טיפוס מעל לסולם קבוע - זאת במידה ומתמלאות אחת מהדרישות הבאות:

(א) קיים משטח עבודה חיצוני בעל גידור תקני המגודר מכל עבריו (הכולל סף רגל און יד ואון תיכון) הניתן להתאמה לגובה פתחי המילוי והבקרה העליונים של המיכלית. משטח שכזה, יכול שיהיה בימה מתרוממת נידת, סולם נייד המצויד בבסיסו בגלגלי עזר הניתן לכוונון גובהו ובעל גידור מקיף בראשו המאפשר עבודה מעל פתח מילוי המיכלית באופן בטוח, או משטח עבודה מתכוונן בעל גידור הניתן לשינוי גובהו והתאמתו לחלקה העליון של המיכלית (הנמצא בדרך כלל בתחנות מילוי ובקרה קבועות כדוגמת מסופי דלק).

יטמן' מס' 225371

עמוד 1 מתוך 3 עמודים
מחוז הנהלה מרכזית, כתובת: רח' בנק ישראל 5, ת"ד 3166, ירושלים 91036
טלפון: 02-6662808/09/11 פקס: 02-6662972
דוא"ל: pikuah.avoda.manage@moital.gov.il אתר אינטרנט: www.moital.gov.il/pikuach

נספח 4

משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה אגף הפיקוח על העבודה

(ב) קיים משטח ההליכה קבוע לאורך המיכלית המותקן בצידה של המיכלית ובסמוך לפתחי המילוי

שלה והתקיימו בו כל אלה:

(1) לאורך משטח ההליכה קיים סף רגל בגובה של 10 ס"מ לפחות, המותקן בצידו הנגדי של פתחי המילוי.

(2) לאורך משטח ההליכה הותקן לפחות מעקה מתרומם אחד המצויד באזן יד ובאזן תיכון בצידו הנגדי של פתחי המילוי, כאשר בקצהו המרוחק מסולם הטיפוס, יותקן מעקה לרוחב המיכלית שרוחבו כרוחב משטח ההליכה לפחות ומקביל אליו, על מנת למנוע את נפילת העובד לחלקה הקדמי / אחורי של המיכלית.

(3) קיים סולם קבוע בחלקה הקדמי או האחורי של המיכלית המאפשר טיפוס נוח למשטח ההליכה כאמור.

(4) הסולם הקבוע יהיה מצויד ביחידה פירקית או שחילה, המאפשרת את פתיחת הסולם והורדתו לגובה של כ-40 ס"מ מהקרקע בזמן חניית המיכלית ולצורך טיפוס מעליו.

(5) טרם תחילת הטיפוס על הסולם, יוזקף ויקובע המעקה הנמצא בגג המיכלית, באופן שלא יתאפשר קיפולו באופן מקרי.

(6) מומלץ כי פתיחת היחידה הפירקית בסולם תשולב במערכת הגנה שתמנע אפשרות מקרית לתחילת נסיעה של המיכלית.

(7) העבודה שתבצע על גג המיכלית תהיה אך ורק מתוך משטח ההליכה, כאשר המעקה המתרומם נמצא בנעילה במצב אנכי לחלוטין.

ב. יובהר בזאת, כי כל עבודה בגובה שאינה עונה במפורש לאמור בסעיף 2.א הינה עבודה המחייבת שימוש באמצעים והדרכה כאמור בסעיף 1.א.

ג. חוזקם ועמידתם של המתקנים המוזכרים לעיל יתוכננו, יבדקו ויאושרו בידי מהנדס בעל הכשרה מתאימה.

לידיעתכם והמשך טיפולכם.

בכבוד רב

זאב דיבסק
מנהל תחום בטיחות

העתקים

יורם אלעזרי, מר, מפקח עבודה ראשי
ורדה אדוארדס, סגן מפקח עבודה ראשי,
מירה זליגר, מפקחת עבודה אזורית,
מיכאל ליבפרוינד, מפקח עבודה איזורי,
ארוין סני, מפקח עבודה איזורי,
יבגני סביבק, סגן מפקח עבודה איזורי,
מיכאל ספרו, סגן מפקח עבודה איזורי,
יוסף מרבנט,
מפקח עבודה בכיר, ראש קבוצה של מפקחי בנייה,
שמואל חפץ, סגן מפקח עבודה איזורי,
טלי הירש-שרמן, מרכזת פרויקטים,

מקורות

פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], תש"ל-1970

תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007

הוראות ונהלים של מפקח עבודה ראשי

מסמכי מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית של משרד הכלכלה

המוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

מרכז מידע רחוב מזא"ה 22, ת.ד. 1122 טלפון 03-5266455 info@osh.org.il
www.osh.org.il